

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ТУРИЗМУ»</p> <p>Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) Спеціальність: <u>ІЗ Туризм та рекреація</u> Рік навчання: <u>4-й, семестр 7-й</u> Кількість кредитів ECTS: <u>4 кредита</u> Назва кафедри: <u>бізнесу та сфери обслуговування</u> Мова викладання: <u>українська</u></p>
<p>Лектор курсу</p>	<p>д.е.н., професор Польова Олена Леонідівна</p>
<p>Контактна інформація лектора (e-mail)</p>	<p>olenapolova155@gmail.com</p>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Економіка туризму» є обов'язковою компонентою ОПІ Туризм.

Загальний обсяг дисципліни 120 год.: лекції - 26 год.; практичні заняття – 24 год., самостійна робота - 70 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль – екзамен.

При вивченні даної дисципліни використовуються знання, отримані з таких дисциплін (пререквізитів): «Вища та прикладна математика», «Економічна теорія (Мікроекономіка, Макроекономіка)», «Планування та організація туристичного бізнесу», «Менеджмент у туризмі», «Організація екскурсійної діяльності», «Організація туристичних подорожей», «Туроперейтинг».

Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при проходженні виробничої практики, при виконанні кваліфікаційної роботи, атестаційного екзамену та використовуватись в подальшій професійній діяльності.

Призначення навчальної дисципліни

Дисципліна забезпечує формування у студентів системи теоретичних знань і прикладних навичок щодо економічних відносин, що виникають у сфері туристичного бізнесу, вивчення механізмів функціонування туристичного ринку, принципів ефективного використання ресурсів, а також опанування методів аналізу, планування та регулювання діяльності туристичних підприємств задля забезпечення їхньої конкурентоспроможності та сталого розвитку в умовах ринкової економіки.

Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка туризму» є формування системи теоретичних знань з особливостей економічних відносин та економічного механізму підприємств туризму, сучасного економічного мислення та комплексного розуміння проблем управління виробничою і комерційно-фінансовою діяльністю.

Завдання вивчення дисципліни

Завданням вивчення дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів з концептуальних основ економіки туристичних підприємств, набуття навичок самостійної роботи щодо розробки базових стратегій розвитку підприємства за наслідками аналізу результатів його діяльності з метою забезпечення економічної ефективності та задоволення потреб туристів.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральними, загальними та фаховими компетентностями, зокрема:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК04. Здатність до абстрактного, критичного мислення, аналізу, синтезу та встановлення взаємозв'язків між явищами та процесами.

ЗК06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел із використанням новітніх інформаційних технологій.

ЗК09. Вміння виявляти, ставити і вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії

ЗК14. Здатність працювати в команді та автономно

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності

СК03. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

СК04. Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління

СК05. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

СК08. Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

СК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

СК11. Здатність використовувати в роботі туристичних підприємств інформаційні технології та офісну техніку

СК16. Здатність працювати з документацією та здійснювати розрахункові операції суб'єктом туристичного бізнесу.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

ПР2. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук

ПРН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН8. Ідентифікувати туристичну документацію та вміти правильно нею користуватися.

ПРН10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПР16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, робота з інформаційними джерелами), робота в команді (реалізується через: аналіз помилок), лідерські навички (реалізується через: робота в групах).

ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
1.	Тема 1. Роль і місце туризму в системі ринкового господарства країни	2	2	4
2.	Тема 2. Основи економіки туризму	2	2	6
3.	Тема 3. Економічний потенціал туристичного підприємства	2	2	6
4.	Тема 4. Управління трудовими ресурсами (персоналом) туристичного підприємства	2	2	6
5.	Тема 5. Майновий потенціал туристичного підприємства та джерела його фінансування	2	2	6

6.	Тема 6. Планування виробництва та реалізації туристичного продукту	2	2	6
7.	Тема 7. Витрати та цінова політика в сфері туристичного бізнесу	4	2	6
8.	Тема 8. Фінансові результати господарювання суб'єктів туристичного бізнесу	2	2	6
9.	Тема 9. Ефективність діяльності і конкурентоспроможність суб'єктів туристичного бізнесу	2	2	6
10.	Тема 10. Управління грошовими потоками туристичного підприємства	2	2	6
11.	Тема 11. Фінансово-майновий стан суб'єктів туристичного бізнесу та методи його оцінювання	2	2	6
12.	Тема 12. Управління ризиком та економічна безпека туристичних підприємств	2	2	6
	Всього	26	24	70

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота здобувача є одним із способів активного, цілеспрямованого набуття нових для нього знань та умінь. Вона є основою його підготовки як фахівця, забезпечує набуття ним прийомів пізнавальної діяльності, інтерес до творчої роботи, здатність вирішувати наукові та практичні завдання.

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою навчальної дисципліни для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, вноситься

на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години (денна)	Терміни виконання (денна)	Форма та метод контролю (денна)
1	Вивчення питань, що виносяться на самостійне опрацювання	26	Щотижнево	Усне та письмове опитування/ Тестування
2	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	Щотижнево	Усне та письмове опитування/ Тестування
3	Виконання індивідуальних творчих завдань (виконання презентації за заданою проблемною тематикою, тез, статей)	12	1 раз на семестр	Спостереження за виконанням, обговорення, виступ з презентацією, усний захист
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	8	2 рази на семестр	Тестування
	Разом	70		

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Дядечко Л.П. Економіка туристичного бізнесу. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2017. 224 с.
2. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: навчальний посібник. К.: Знання, 2015, 241 с.
3. Мальська М.П., Рутинський М.Й., Білоус С.В., Мандюк Н.Л. Економіка туризму: теорія та практика: Підручник. К.: «Центр учбової літератури», 2014. 544 с.
4. Благоразумова О. В. Економіка туризму: завдання до практичних занять. Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2018. 20 с.
5. Благоразумова О. В. Економіка туризму : методичні рекомендації до самостійної роботи студентів. Харків, 2018. 22 с.
6. Якименко-Терещенко Н. В. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Економіка туризму». Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2017. Ч. 1. 89 с.

Додаткова література

1. Бойчик І. М. Економіка підприємства : підручник. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
2. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 384 с.
3. Oliinyk O., Dolynska O., Polova O., Shykina O., Sliusarchuk O. Modern, Innovative Approaches to Managing the Quality and Competitiveness of Hospitality and Tourism Businesses. *Economic Affairs*. 2024. Vol. 69. P. 169-177. DOI: <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1.2024.19> (Scopus).

4. Польова О.Л., Дідух Я.І. Перспективи розвитку медичного туризму в Україні. *Актуальні питання в сучасній науці*. 2023. № 7 (13). С. 75-87. DOI:10.52058/2786-6300-2023-7(13)-75-87

5. Польова О.Л., Худо В.В., Нодь О.Л. Розвиток внутрішнього туризму в Україні як основа відродження готельно-ресторанної сфери. *Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми*. 2025. № 7-8. DOI:10.70651/3083-6018/2025.7-8.17

6. Польова О. Економічні аспекти сталого туризму: принципи та нові можливості. *Економіка та суспільство*. 2025. Вип. 76. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6262>
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-61>.

7. Польова О.Л. Стратегія управління доходами у готельній індустрії: адаптація до криз та нові можливості. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2025. № 7 (99). Т. 1. С. 9-17. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-7-11169>

8. Шишкін І.Г., Польова О.Л., Фартушок Н.Б. Зміни готельно-туристичної індустрії Європи після пандемії COVID-19. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52.

URL:<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2603>.
DOI:10.32782/2524-0072/2023-52-82

9. Шлійко А. В. Економіка підприємництва на ринку товарів і послуг: навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 376 с.

Інформаційні ресурси

10. Податковий кодекс України: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010р. Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

11. Про захист економічної конкуренції: Закон України № 2210-III від 11.01.2001 р.. Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

12. Про туризм: Закон України № 324/95-ВР від 11.02.2015 р. Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

13. Про ціни і ціноутворення: Закон України № 19-20 від 2013 р. Верховна Рада України. Законодавство України: [база даних]. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

№ з/п	Вид навчальної діяльності	Бали
Атестація 1		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	15
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	4
Всього за атестацію 1		30
Атестація 2		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	6
2	Участь у роботі на практичних заняттях	15
3	Виконання контрольних робіт, тестування	5
4	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентацій за заданою проблемною тематикою)	4
Всього за атестацію 2		30
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		10
Підсумкове тестування		30
Разом		100

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав (отримав) менше половини максимальної оцінки з навчальної дисципліни (менше 35 балів), то він не допускається до екзамену.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів, як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	
60-65	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни